

Ira Svobodová se původně věnovala především fotografii, malovat začala až během studijního pobytu v Riu de Janeiro. Po návratu promovala na AVU v ateliéru Michaela Rittsteina. Její tvorba rezonuje mezi galeristy i sběrateli z celého světa, k vidění byla mimo jiné na veletrhu Volta v New Yorku, na Art Cologne nebo Artgenève. Spolupracuje také s vídeňskou galerií Christine König a nově i s bruselskou Macadam Gallery, v Česku pak s Trafo Gallery a KodlContemporary.

Ira Svobodová

Krása stínů a prázdnoty

Bíle vymalovaný prostor s vysokými stropy je zaplněný monochromatickými malbami všech velikostí v odstínech ultramarínové modři a jemné růžové – barev, které jsou pro jednu z nejvýraznějších současných umelkyň signifikantní. S Irou Svobodovou se setkáváme v jejím ateliéru zrovna v době, kdy je v poslední fázi příprav na velkou samostatnou výstavu v pražské Trafo Gallery. ——— Jednu stěnu z velké části zaplňují fotografie papírových modelů, které jsou pilířem Iriny malby. „Koukáte se na tři čtvrtě roku práce,“ říká, když si prohlížíme modelové předlohy aktuální série obrazů. Ira totiž své úvahy o světě a životě zachycuje pomocí papíru, až poté je zpracovává malbou. Předvojem každého obrazu je tak unikátní model, který zachycuje komplexní ideovou přípravu. ——— „Papír jako předlohu k malbě používám už deset let. Je to pro mě médium, jímž jsem schopna odrazit to, jak člověk přemýšlí, když ho život staví do nových situací. Roky vrstvím papír na sebe, teď jsem ale začala pracovat s pauzovacím papírem a rozhodla se, že vrchní vrstvu zprůhledním, aby bylo možné podívat se za ni. Vedlo mě k tomu zamyšlení nad tím, že každý něco skrývá. Viditelná je nám vždy jen určitá část věci, ale nikdy nevidíme, co je v pozadí,“ přibližuje malířka. ——— Při procesu tvorby nové série si zároveň kladla otázku, co je důležitější: to, co vidíme, nebo naopak to, co nám zůstává skryté? Pomáhá jí v tom také hra stínů, kterou nově vytváří i pomocí barevných papírů, jejichž odraz obarvuje stín a světlo. I stín je totiž podle Iry spojený z psychologického hlediska s temnotou, s něčím skrytým, a pokud na něj aplikujeme atributy barvy, můžeme jeho význam posunout do nové roviny. ——— V případě Iry Svobodové byla v prvopočátcích její tvorby skrytá touha malovat. Na AVU nastoupila do ateliéru Nových médií, protože se v té době věnovala především fotografii. Malovat začala až na stáži v Brazílii – a techniky se už nepustila. Po ná-

vratu nastoupila do ateliéru Michaela Rittsteina a vzpomíná, že i když byl její styl naprosto odlišný od toho pedagogova, cítila z jeho strany podporu danou zejména tím, že byla skutečný dřič. Už během studií si ji vyhlédli galeristé z Česka i Ameriky, a obrazy díky tomu začala prodávat velmi brzy. ——— K práci s papírem se dostala přes svou zálibu v architektuře, které se věnuje její otec. „Jenže architektka bych být nemohla, protože mi nikdy nešla matika. I z hlediska společenské odpovědnosti jsem tak zvolila něco, co nebude mít negativní dopad. Tím myslím, že to na někoho opravdu dopadne,“ říká se smíchem Ira. Stavby v jejím případě zůstaly právě v papírovém podání, na počátku malířské cesty pak architektonické výjevy překlápěla do obrazů. Papír pro ni

V sérii *Void* malířka pracovala s motivem kruhu utvořeného buď ze stuh, nebo s jeho fragmenty proříznutými do papíru. „Inspirací byla báseň z knihy *Gaspard de la Nuit* od Aloysia Bertranda a fyzikální pokus Magdeburské polokoule z roku 1654, který prokázal existenci vakua, tedy prázdnoty.“

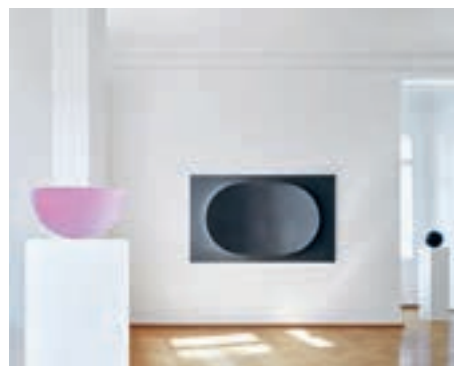
suploval obrovské kusy betonu, až si uvědomila, že v tvorbě může svůj oblíbený materiál přece zcela otevřeně přiznat. Ukázat divákovi, co všechno papír dokáže obsáhnout.

_____ V posledních letech to pro Iru byla především prázdnota a zacyklení, které zachytila v sérii *Void*. Rozpracovala v ní tvorosloví kruhu, v jehož případě ani tolik nehrály roli jeho hranice jako spíš prostor uvnitř. Tento vnitřní objem zachytila pomocí precizního stínování, díky čemuž obrazy diváka naprosto pohlcují. Na konci roku 2023 za prázdnotou zavřela dveře – a stejně tak zavřela dveře svého ateliéru a celý rok se soustředila na novou sérii děl. „Skoro nikoho jsem do ateliéru nepouštěla, neprodávala jsem, záměrně jsem si dala i volno od výstav a naplno se soustředila na nové obrazy. Ty navazují na předchozí sérii, ale nějakým způsobem ji posouvají,“ vysvětluje Ira Svobodová. _____ Novou sérií chce také proměnit způsob, jakým svá díla vystavuje. První velkou prezentací děl, na nichž v uplynulém roce pracovala, je již zmíněná výstava *Liminal Phase* v holešovické Trafó Gallery, která startuje 16. ledna 2025. V „Trafáčce“ malířka samostatně vystavovala na přelomu let 2019 a 2020 a v prostoru galerie si pohrála i s architekturou. Ani tentokrát tomu není jinak. Rozhodla se, že se pustí do experimentu, který jí dlouho lákal: barvy na obzorech „přetečou“ až na zdi. Celá výstava tak bude jakýmsi zamyslením nad tím, jakou funkci vlastně barva má. „Já vám to ukážu, mám tady takový modýlek,“ říká a z vedlejšího stolu zvedá zmenšenou kopii prostoru galerie. _____ „Barva na sebe v malbě pokaždé strhne pozornost. To byl důvod, proč jsem před lety začala dělat monochromatické obrazy ve škále bílé, šedé a černé – abych se jí zbavila. V posledních letech jsem ale začala pracovat i s monochromy v barevných škálách především modré a růžové. Vždy jsem je ale vystavovala na bílé stěně, takže byly hodně dominantní. Rozhodla jsem se tedy, že barvy na téhle výstavě prozkoumám a obrazy vsadím na stěnu, která bude stejně barevná. Jsem zvědavá, jaký to bude mít efekt. Mohlo by to potlačit jejich dominantci, potlačit danou emoci,“ uvažuje nahlas. Jaký bude výsledek experimentu, zatím není známo. Ten se malířka dozví až na základě zpětné vazby od návštěvníků výstavy.

V sérii *Liminal Phase* Ira pracuje s transparentním papírem, který umožňuje nahlédnout za vrchní list a odhalit jinak skryté části. Touto liminalitou vyjadřuje stav, kdy jsme už opustili dosavadní vzorce, ale ještě jsme plně nevstoupili do fáze nové.

„Prázdnota mě zajímala spíše z psychologického hlediska, proto jsou mé kruhy složeny z více překrývajících se částí tak, aby se nikdy zcela neuzavřely a bylo možné prázdnotu jejich pomyslným pootočením narušit,“ dodává k sérii *Void* malířka.

38%

českých sběratelů má v umění uloženo
1 000 000 až 9 999 999 Kč.

Zdroj: jČT Banka Report

Obraz pochází z nové série *Form*, která bude součástí výstavy *Liminal Phase* v Trafo Gallery. „Bílou plochu papíru v tomto cyklu nařezávám a do řezů vkládám barevné pruhy, které svou barvu odrážejí na bílý podklad, a obarvují tak stín. Barva jako nositel emoce tak mění zažitou roli stínu,“ popisuje malířka.